

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

**Кафедра тактичної та спеціальної фізичної підготовки
факультету № 3**

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни **«Організація та проведення спеціальних операцій
підрозділами поліції»** обов'язкова компонента освітньої програми другого
(магістерського) рівня вищої освіти

262 Правоохоронна діяльність (для підрозділів превентивної діяльності
Національної поліції України)

м. Вінниця - 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 3
Протокол від 29.08.2023 № 8

ПОГОДЖЕНО

Секцією спеціальних дисциплін
Науково-методичної ради
ХНУВС
Протокол від 29.08.2023 № 7

Розглянуто на засіданні кафедри тактичної та спеціальної фізичної підготовки
(протокол від 29.08.2023 № 17)

Розробники:

Доцент кафедри тактичної та спеціальної фізичної підготовки факультету №3,
кандидат технічних наук, доцент, Ігор ВЛАСЕНКО;
Доцент кафедри тактичної та спеціальної фізичної підготовки факультету №3,
кандидат юридичних наук, капітан поліції Тихін ШЕВЧЕНКО;
Старший викладач кафедри тактичної та спеціальної фізичної підготовки
факультету №3, капітан поліції Олександр СКЛЯР;
Викладач кафедри тактичної та спеціальної фізичної підготовки факультету №3,
Анна ЦИРКУЛЕНКО.

Рецензенти:

Начальник кафедри психології та педагогіки Національної академії Національної
гвардії України к.психол.н., доцент, підполковник
Станіслав ЛАРІОНОВ
Завідувач кафедри вогневої підготовки Харківського національного університету
внутрішніх справ Віталій ФЕДОРОВ

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва спеціальності, ступень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 3,0 Загальна кількість годин – 90 Кількість тем – 9	<u>26 цивільна безпека;</u> <u>262 «Правоохоронна діяльність»</u> <u>Магістр</u> <u>Денна форма навчання</u>	Навчальний курс - 2 Семестр – 2 Види контролю - залік
Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:		
Денна форма навчання		Заочна форма навчання
Лекції – 6 Практичні заняття – 24 Самостійна робота – 60		Лекції – 2 Практичні заняття – 6 Самостійна робота – 82

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Організація та проведення спеціальних операцій підрозділами поліції» є узагальнення і систематизація досвіду практичної діяльності поліції і даних наукових досліджень з проблем тактики дій працівників поліції в спеціальних операціях з розшуку та затриманню озброєних злочинців, з попередження та припинення масових заворушень, з підготовки особового складу поліції до дій в екстремальних ситуаціях різноманітного характеру, озброєння їх спеціальними знаннями і найбільш повне забезпечення готовності до практичних дій в екстремальних умовах та під час проведення спеціальних операцій, а також із забезпечення суспільного порядку на основі вимог статутів, законів України, інструкцій та інших нормативних документів, що регламентують діяльність Національної поліції.

Основу тактики спеціальних операцій складають розробка і вивчення тактичних способів і прийомів дій в умовах проведення спеціальних операцій.

Основними задачами навчальної дисципліни «Організація та проведення спеціальних операцій підрозділами поліції» є:

- формування у працівників поліції високих моральних, волевих та ідейних якостей, необхідних їм при виконанні оперативно-службових задач в екстремальних ситуаціях;
- вироблення у працівників поліції системного підходу до тактики дій при виконанні поставлених задач у будь-яких умовах обстановки;
- розвиток у працівників поліції теоретичних знань і практичних навичок з тактики проведення спеціальних операцій.

Теорія тактики спеціальних операцій досліджує зміст і характер спеціальних операцій, розкриває закономірності і принципи дій сил і засобів поліції у цих умовах; вивчає можливості правоохоронних структур з ліквідації надзвичайних обставин та їхніх наслідків, розробляє тактику ведення спеціальних операцій.

Практичний аспект тактики спеціальних операцій охоплює діяльність керівників усіх рівнів, підрозділів і формувань, всього особового складу поліції з підготовки і безпосередньому проведенню спеціальних операцій.

Роль тактики спеціальних операцій поліції у сучасних умовах, як показує досвід дій в екстремальних ситуаціях, що виникали протягом тільки останніх десяти років, надзвичайно велика. Це обумовлено тим, що наслідки будь-яких надзвичайних подій, будь те стихійне лихо, транспортна катастрофа чи груповий антигромадський прояв, будуть успішно і з мінімально можливими втратами переборені лише за умови вмілих, добре організованих дій сил, що забезпечують громадський порядок, безпеку руху, установлений режим у зоні надзвичайної події.

Система тактики спеціальних операцій поліції дозволяє в досконалості вивчити питання дій працівників поліції в спеціальних операціях, усебічного забезпечення дій сил та засобів і виробити практичні рекомендації з їх рішення.

Будучи складовою частиною тактико-спеціальної підготовки, тактика спеціальних операцій тісно зв'язана з багатьма науками загальноосвітнього і галузевого характеру. Зв'язок тактики спеціальних операцій з правовими

юридичними дисциплінами ґрунтується на найсуворішому дотриманні принципів законності на всіх етапах розробки, організації і проведення спеціальних операцій за участю поліції. Практичний аспект тактики спеціальних операцій поліції тісно зв'язаний з предметами професійної підготовки які використовують багато методів і прийомів загальновійськової тактики при організації і проведенні спеціальних операцій. На практичну сторону тактики спеціальних операцій впливають як спеціальні юридичні дисципліни: оперативно-розшукова діяльність, криміналістика, адміністративна діяльність, так і неюридичні дисципліни: вогнева та фізична підготовка, спецтехніка, інше. Зв'язок з юридичними дисциплінами забезпечує тверде знання і неухильне виконання законів і нормативних актів, що регламентують дії особового складу. Зв'язок з неюридичними дисциплінами забезпечує прищеплення особовому складу твердих навичок користування зброєю, спеціальними засобами, виховання в особового складу витривалості, здатності переносити фізичні навантаження, вироблення інших якостей, необхідних для дій в екстремальних умовах.

Окремі теми навчальної дисципліни містять інформацію, яка складає державну таємницю.

Цільова настанова

Ця настанова формується на підставі вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики та освітньо-професійної програми і визначає шифр та зміст уміння, що формують виробничу функцію та типові задачі діяльності, згрупованого в змістовні модулі. Групування здійснюється на підставі загальних ознак, що характерні для структури професійної праці та соціальної діяльності фахівця.

Всі практичні заняття з навчальної дисципліни проводяться двома викладачами на підставі розпорядження МВС України від 01.07.1998 року № 3571/Ан «Про дотримання заходів безпеки при проведенні занять».

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни:	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері правоохоронної діяльності та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу ЗК-2 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК-7 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації ЗК-8 Здатність приймати обґрунтовані рішення ЗК-10Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт

<p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності у галузі права</p> <p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності у галузі права</p>	<p>ФК-2 Здатність забезпечувати законність та правопорядок, безпеку особистості, суспільства, держави в межах виконання своїх посадових обов'язків</p> <p>ФК-3 Здатність виявляти та аналізувати причини та умови, що сприяють вчиненню кримінальних та адміністративних правопорушень, вживати заходи для їх усунення</p> <p>ФК-4 Спроможність організовувати і керувати діяльністю підрозділів, створених для виконання завдань у сфері правоохоронної діяльності</p> <p>ФК-6 Здатність керувати самостійною роботою осіб, що навчаються, та бути наставником для молодших колег у процесі набуття і вдосконалення ними професійних навичок.</p> <p>ФК-8 Здатність визначено і наполегливо ставити професійні завдання та організовувати підлеглих для їх виконання, брати на себе відповідальність за результати виконання цих завдань</p> <p>ФК-9 Здатність обирати оптимальні методи й засоби забезпечення публічної безпеки і порядку</p> <p>ФК-11 Здатність взаємодіяти з представниками інших органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадськістю з питань правоохоронної діяльності</p> <p>ФК-13 Здатність у передбачених законом випадках застосовувати засоби фізичного впливу, спеціальні засоби та вогнепальну зброю, тактичні прийоми під час службової діяльності в разі отримання інформації чи безпосереднього виявлення ознак правопорушення перебуваючи на місці події та в інших службових ситуаціях</p> <p>ФК-15 Здатність вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення адміністративних і кримінальних правопорушень, заходів, спрямованих на усунення загроз приватним та публічним інтересам людини й держави</p>
---	---

<p>Програмні результати навчання (ПРН)</p>	<p>ПРН-2 Координувати діяльність суб'єктів забезпечення публічної безпеки і порядку, а також здійснювати взаємодію з представниками інших органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадськістю з питань правоохоронної діяльності</p> <p>ПРН-3 Організовувати та керувати діяльністю підрозділів, які здійснюють правоохоронну діяльність</p> <p>ПРН-4 Узагальнювати практичні результати роботи і пропонувати нові рішення, з урахуванням цілей, обмежень, правових, соціальних, економічних та етичних аспектів.</p> <p>ПРН-7 Оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт у процесі управління правоохоронним підрозділом в різних умовах обстановки, а також розробляти відповідні аналітичні та інформаційні матеріали, робити усні та письмові звіти та доповіді</p> <p>ПРН-8 Забезпечувати законність та правопорядок, захист прав та інтересів особистості, суспільства, держави з використанням ефективних методів й засобів забезпечення публічної безпеки і порядку в межах виконання своїх посадових обов'язків.</p> <p>ПРН15. Модифікувати основні методи та засоби забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки та порядку</p> <p>ПРН17. Розуміти основи забезпечення національної безпеки, особливості застосування спеціальних засобів (вогнепальної зброї, спеціальних засобів, засобів фізичної сили); технології захисту даних, методи обробки, накопичення та оцінювання інформації; інформаційно-аналітичної роботи, бази даних (в тому числі міжвідомчі та міжнародні); оперативні та оперативно-технічні засоби, здійснення оперативно-розшукової діяльності).</p> <p>ПРН18. Мати навички вирішення завдань у складі міжвідомчих органів з проблем забезпечення безпеки та підтримання правопорядку</p> <p>ПРН19. Аналізувати обстановку, рівень потенційних загроз та викликів, прогнозувати розвиток дій правопорушників, вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення правопорушень</p>
---	---

3. Програма навчальної дисципліни

РОЗДІЛ №1 Основи тактики спеціальних операцій

Тема № 1: Предмет, задачі та зміст тактики спеціальних операцій

Предмет тактики спеціальних операцій. Основні нормативні документи, які регламентують діяльність органів та підрозділів поліції. Завдання та зміст тактики спеціальних операцій поліції. Принципи тактики спеціальних операцій. Місце тактики спеціальних операцій у тактико-спеціальній підготовці працівників поліції.

Оперативно-службова діяльність поліції.

Тема № 2: (містить інформацію, яка складає державну таємницю) Тактика дій нарядів поліції при виконанні оперативно-службових завдань під час проведення спеціальних операцій

Визначення нарядів поліції. Основні положення з організації та несення служби. Документи, що регламентують діяльність нарядів. Права та обов'язки нарядів.

Призначення, склад, характеристика та тактика дій розшукових нарядів.

Призначення, склад, характеристика та тактика дій нарядів з охорони публічного порядку.

Послідовність та зміст роботи старшого наряду з організації та несення служби.

Тема № 3: (містить інформацію, яка складає державну таємницю) Основи спеціальних операцій, що проводяться поліцією

Суттєвість спеціальної операції. Характерні риси спеціальних операцій.

Сили та засоби, що залучаються до проведення спеціальних операцій.

Види операцій. Оперативні, режимні та інші заходи, що проводяться в ході операції.

Етапи проведення операції.

Планування та підготовка спеціальної операції.

РОЗДІЛ № 2 Тактика спеціальних операцій

Тема № 4: (містить інформацію, яка складає державну таємницю) Тактика дій працівників поліції в спеціальній операції з ліквідації групових порушень публічного порядку та масових заворушень

Громадська небезпека ГППП та масових заворушень, причини їх виникнення

та стадії розвитку.

Суттєвість спеціальної операції з ліквідації масових заворушень.

Склад сил та засобів у спеціальній операції з ліквідації, масових заворушень та їх завдання.

Підготовка поліції до дій з ліквідації ГППП та масових заворушень.

Тактика дій працівників поліції при проведенні спеціальної операції з ліквідації масових заворушень. Застосування спеціальних засобів.

Тактичні прийоми та правила роботи з гумовим кийком та щитом.

**Тема № 5: (містить інформацію, яка складає державну таємницю)
Тактика дій працівників поліції в спеціальній операції з розшуку і затримання озброєних та інших злочинців, які становлять підвищену суспільну небезпеку**

Суттєвість спеціальної операції з розшуку і затримання озброєних та інших злочинців, які становлять підвищену суспільну небезпеку.

Склад сил та засобів у спеціальній операції з розшуку і затримання озброєних злочинців та їх завдання.

Оперативні плани «Сирена», «Грім», їх зміст та порядок введення в дію. Підготовка поліції до дій з розшуку та затримання озброєних злочинців.

Тактика дій працівників поліції у засідці із захоплення озброєних злочинців.

Тактика дій працівників поліції із затримання озброєних злочинців на вулиці та в лісопарковій зоні.

Тактика дій працівників поліції із затримання озброєних злочинців у міській квартирі (на об'єкті).

**Тема № 6: (містить інформацію, яка складає державну таємницю)
Тактика дій працівників поліції в спеціальній операції з пошуку озброєних злочинців у блокованому районі**

Суттєвість пошуку та блокування, їх види та характеристика.

Організація дій підрозділів поліції при веденні пошуку. Організація взаємодії між нарядами та працівниками поліції.

Тактика ведення суцільного пошуку.

Тактика ведення вибіркового пошуку.

**Тема № 7: (містить інформацію, яка складає державну таємницю)
Тактика дій працівників поліції в спеціальній операції із затримання транспортних засобів зі злочинцями, розшуку транспортних засобів які викрадені або використовувалися під час скоєння тяжких злочинів, а також розшуку водіїв, які зникли з місць дорожньо-транспортних пригод**

Суттєвість спеціальної операції щодо протидії злочинам, пов'язаним з автотранспортом.

Оперативний план «Перехоплення», його зміст та порядок введення в дію.

Тактика дій працівників поліції із затримання транспортних засобів зі злочинцями.

Тактика дій працівників поліції з розшуку транспортних засобів, встановленню осіб, які незаконно заволоділи ними, затриманню транспортних засобів, що використовувалися під час скоєння тяжких злочинів, а також розшуку водіїв, які зникли з місць дорожньо-транспортних пригод.

**Тема № 8: (містить інформацію, яка складає державну таємницю)
Тактика дій працівників поліції в спеціальній операції із затримання терористичної групи, яка захопила повітряне судно**

Суттєвість спеціальної операції із затримання терористичної групи, яка захопила повітряне судно.

Склад сил та засобів у спеціальній операції із затримання терористичної групи, яка захопила повітряне судно та їх завдання.

Підготовка поліції до дій із затримання терористичної групи.

Порядок ведення операції із затримання терористичної групи, яка захопила повітряне судно. Застосування спеціальних засобів.

Тема 9: Тактика управління силами та засобами поліції при охороні публічного порядку та безпеки в період проведення спеціальних операцій, що породжені явищами не криміногенного, техногенного, природного та біологічного характеру

Сутність та система управління силами та засобами поліції при охороні публічного порядку та безпеки в період проведення спеціальних операцій, що породжені явищами не криміногенного, техногенного, природного та біологічного характеру.

Особливості управління силами та засобами поліції в спеціальних операціях, що породжені явищами не криміногенного, техногенного, природного та біологічного характеру. Склад та завдання оперативного штабу.

Оперативні плани, структура, зміст та порядок введення в дію.

Підготовка поліції до дій з охорони публічного порядку та безпеки в період проведення спеціальних операцій, що породжені явищами некриміногенного, техногенного, природного та біологічного характеру. Методи, порядок та послідовність роботи керівників з питань організації спеціальної операції.

Контрольний захід – залік.

4. Структура навчальної дисципліни
4.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
(денна форма навчання)

Номер розділу	Номер та назва теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
		Всього	з них:					
			лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр № 2								
Розділ 1	Основи тактики спеціальних операцій							
	Тема № 1: Предмет, задачі та зміст тактики спеціальних операцій	4	2				2	
	Тема № 2: (містить інформацію, яка складає державну таємницю) Тактика дій нарядів поліції при виконанні оперативно-службових завдань під час проведення спеціальних операцій	4	2				2	
	Тема № 3: (містить інформацію, яка складає державну таємницю) Основи спеціальних операцій, що проводяться поліцією	4	2				2	
	Всього за розділом:	12	6	-	-	-	6	
Тактика спеціальних операцій								
Розділ 2	Тема № 4: (містить інформацію, яка складає державну таємницю) Тактика дій працівників поліції в спеціальній операції з ліквідації групових порушень публічного порядку та масових заворушень	16			4		12	
	Тема № 5: (містить інформацію, яка складає державну таємницю) Тактика дій працівників поліції в спеціальній операції з розшуку і затриманню озброєних та інших злочинців, які становлять підвищену суспільну небезпеку	12			4		8	
	Тема № 6: (містить інформацію, яка складає державну таємницю) Тактика дій працівників поліції в спеціальній операції з пошуку озброєних злочинців у блокованому районі	16			6		10	

	Тема № 7: (містить інформацію, яка складає державну таємницю) Тактика дій працівників поліції в спеціальній операції із затримання транспортних засобів зі злочинцями, розшуку транспортних засобів які викрадені або використовувалися під час скоєння тяжких злочинів, а також розшуку водіїв, які зникли з місць дорожньо-транспортних пригод	12			4		8	
	Тема № 8: (містить інформацію, яка складає державну таємницю) Тактика дій працівників поліції в спеціальній операції із затримання терористичної групи, яка захопила повітряне судно	12			4		8	
	Тема 9: Тактика управління силами та засобами поліції при охороні публічного порядку та безпеки в період проведення спеціальних операцій, що породжені явищами не криміногенного, техногенного, природного та біологічного характеру	10			2		8	
	Всього за розділом:	78		-	24	-	54	
Всього за навчальною дисципліною:		90	6	-	24	-	60	залік

4.2. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (заочна форма навчання)

Номер розділу	Номер та назва теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
		Всього	з них:					
			лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр № 2								
Розділ 1	Основи тактики спеціальних операцій							
	Тема № 1: Предмет, задачі та зміст тактики спеціальних операцій	6	2				4	
	Тема № 2: (містить інформацію, яка складає державну таємницю) Тактика дій нарядів поліції при виконанні оперативно-службових завдань під час проведення спеціальних операцій	6					6	
	Тема № 3: (містить інформацію, яка складає державну таємницю) Основи спеціальних операцій, що проводяться поліцією	6					6	
	Всього за розділом:	18	2	-	-	-	16	
Тактика спеціальних операцій								
Розділ 2	Тема № 4: (містить інформацію, яка складає державну таємницю) Тактика дій працівників поліції в спеціальній операції з ліквідації групових порушень публічного порядку та масових заворушень	18			2		16	
	Тема № 5: (містить інформацію, яка складає державну таємницю) Тактика дій працівників поліції в спеціальній операції з розшуку і затриманню озброєних та інших злочинців, які становлять підвищену суспільну небезпеку	12			2		10	
	Тема № 6: (містить інформацію, яка складає державну таємницю) Тактика дій працівників поліції в спеціальній операції з пошуку озброєних злочинців у блокованому районі	12			2		10	
	Тема № 7: (містить інформацію, яка складає державну таємницю)	10					10	

Тактика дій працівників поліції в спеціальній операції із затримання транспортних засобів зі злочинцями, розшуку транспортних засобів які викрадені або використовувалися під час скоєння тяжких злочинів, а також розшуку водіїв, які зникли з місць дорожньо-транспортних пригод							
Тема № 8: (містить інформацію, яка складає державну таємницю) Тактика дій працівників поліції в спеціальній операції із затримання терористичної групи, яка захопила повітряне судно	10					10	
Тема 9: Тактика управління силами та засобами поліції при охороні публічного порядку та безпеки в період проведення спеціальних операцій, що породжені явищами не криміногенного, техногенного, природного та біологічного характеру	10					10	
Всього за розділом:	72	-	-	6	-	66	
Всього за навчальною дисципліною:	90	2	-	6	-	82	залік

4.3. Завдання на самостійну роботу з навчальної дисципліни.

Завдання що виносяться на самостійну роботу курсанта (студента, слухача)	Література:
Змістовий розділ № 1: <u>Основи тактики спеціальних операцій.</u>	
Тема № 1: Предмет, задачі та зміст тактики спеціальних операцій.	Інформаційне та методичне забезпечення: 38-49, 3, 6, 11, 2
Предмет тактики спеціальних операцій. Основні нормативні документи, які регламентують діяльність органів та підрозділів поліції. Завдання та зміст тактики спеціальних операцій поліції. Принципи тактики спеціальних операцій. Місце тактики спеціальних операцій у тактико-спеціальній підготовці працівників поліції.	Лекція
Тема № 2: Тактика дій нарядів поліції при виконанні оперативно-службових завдань під час проведення спеціальних операцій.	Інформаційне та методичне забезпечення: 18-23, 1, 3, 6, 11, 2
Визначення нарядів поліції. Основні положення з організації та несення служби. Документи, що регламентують діяльність нарядів. Права та обов'язки нарядів. Призначення, склад, характеристика та тактика дій розшукових нарядів. Призначення, склад, характеристика та тактика дій нарядів з охорони публічного порядку. Послідовність та зміст роботи старшого наряду з організації та несення служби.	Лекція
Тема № 3. Основи спеціальних операцій, що проводяться поліцією.	Інформаційне та методичне забезпечення: 18-23, 1, 3, 6,
Суттєвість спеціальної операції. Характерні риси спеціальних операцій. Сили та засоби, що залучаються до проведення спеціальних операцій. Види операцій. Оперативні, режимні та інші заходи, що проводяться в ході операції. Етапи проведення операції. Планування та підготовка спеціальної операції.	Лекція
Змістовий розділ № 2: <u>Тактика спеціальних операцій.</u>	
Тема № 4. Тактика дій працівників поліції в спеціальній операції з ліквідації групових порушень публічного порядку та масових заворушень. Громадська небезпека ГППП та масових заворушень, причини їх виникнення та стадії розвитку. Суттєвість спеціальної операції з ліквідації масових заворушень.	Інформаційне та методичне забезпечення: 48-49, 6, 11, 2
Тема № 5. Тактика дій працівників поліції в спеціальній операції з розшуку і затриманню озброєних та інших злочинців, які становлять підвищену суспільну небезпеку. Суттєвість спеціальної операції з розшуку і затриманню озброєних та інших злочинців, які становлять підвищену суспільну небезпеку.	Інформаційне та метод. забезпечення: 50, 6, 11
Тема № 6. Тактика дій працівників поліції в спеціальній операції з пошуку озброєних злочинців у блокованому районі. Суттєвість пошуку та блокування, їх види та характеристика.	Інформаційне та методичне

	забезпечення: 6, 11
Тема № 7. Тактика дій працівників поліції в спеціальній операції із затримання транспортних засобів зі злочинцями, розшуку транспортних засобів які викрадені або використовувалися під час скоєння тяжких злочинів, а також розшуку водіїв, які зникли з місць дорожньо-транспортних пригод.	Інформаційне та методичне забезпечення: 6, 11
Суттєвість спеціальної операції щодо протидії злочинам, пов'язаним з автотранспортом.	
Тема № 8. Тактика дій працівників поліції в спеціальній операції із затримання терористичної групи, яка захопила повітряне судно.	Інформаційне та методичне забезпечення: 6, 11
Суттєвість спеціальної операції із затримання терористичної групи, яка захопила повітряне судно.	
Тема № 9. Тактика управління силами та засобами поліції при охороні публічного порядку та безпеки в період проведення спеціальних операцій, що породжені явищами некриміногенного, техногенного, природного та біологічного характеру.	Інформаційне та методичне забезпечення: 6, 11
Сутність та система управління силами та засобами поліції при охороні публічного порядку та безпеки в період проведення спеціальних операцій, що породжені явищами не криміногенного, техногенного, природного та біологічного характеру.	

5. Методи навчання

Навчання з дисципліни проходить у формі лекцій, практичних занять та самостійної роботи.

Процес навчання тактико-спеціальної підготовки містить у собі проведення тренувань, групових вправ, практичні заняття на місцевості. Основна кількість навчального часу приділяється практичним заняттям, у ході яких в умовах, максимально наближених до реальних, відпрацьовуються навчальні питання.

Послідовність вивчення тем та навчальних питань дисципліни «Організація та проведення спеціальних операцій підрозділами поліції» сприяє постійному накопиченню у курсантів знань, вмінь та навичок.

Заняття поділяється на три частини: вступну, основну, заключну.

У вступній частині заняття, перевіряється наявність необхідного матеріального забезпечення заняття та засвоєння курсантами раніше пройденого навчального матеріалу. Потім оголошується тема, мета, навчальні питання та план заняття. Основна частина заняття займає, як правило, не менше 80% навчального часу, під час якого відпрацьовуються навчальні питання і проводяться тренування. Заключна частина заняття включає розбір дій курсантів, оголошення оцінок, завдання на самопідготовку, перевірку наявності матеріального забезпечення.

Для забезпечення високого рівня знань заняття проводяться головним чином на різноманітній місцевості з будь-яких погодних умов та в спеціалізованих класах з використанням макету місцевості, топографічних карт, планів, а також з використанням спеціальних, імітаційних, піротехнічних засобів та озброєння.

Обстановка на заняттях максимально наближена до реальних умов. Вона сприяє веденню активних дій, максимальному використанню можливостей озброєння, спеціальних засобів, виявленню слухачами самостійності в прийнятті рішень і розумної ініціативи.

На заняттях необхідно навчати слухачів швидко оцінювати обстановку та приймати доцільні рішення, уміло організовувати дії особового складу з виконання оперативно-службових завдань, чітко та ясно ставити задачі виконавцям. Особливу увагу слід приділяти знанням обов'язків і прав посадової особи на роль якої слухачі призначаються в ході занять.

Тактичну обстановку на заняттях доводити різними способами: усно - викладачем у вигляді ввідних, доповідями слухачів, які виступають в ролі старших груп бойового порядку (керівників), імітацією дій працівників (підрозділів) поліції.

Дії злочинців імітувати спеціально призначеною групою, технічними та імітаційними засобами. Вивчення питань з управління активними діями груп бойового порядку підрозділів проводити на місцевості з метою перевірки та удосконалення знань і навичок слухачів в оцінці обстановки, прийнятті рішень, організації дій, оформленні службових графічних документів.

Для формування у слухачів високих вольових якостей надавати їм під час занять більше самостійності, ініціативи, можливості виявити свої здібності.

Відпрацювання кожного навчального питання на занятті починається з пояснення та показу прийомів роботи всім слухачам групи, а тренування з виконання прийомів проводиться з поділом групи на дві частини.

На заняттях з дисципліни використовувати методи навчання: коротке пояснення, зразковий показ прийомів (дій) з чітким їх поясненням, тренування слухачів для придбання ними навичок у виконанні команд управління.

Під час практичних занять та на самостійній підготовці слід широко використовувати технічні засоби навчання та наочні посібники, що дозволяє доступно та наглядно пояснювати навчальний матеріал з найменшими затратами часу.

Поточний облік успішності проводиться на всіх заняттях. При оцінці практичних умінь та навичок необхідно враховувати не тільки правильність вирішення задачі, але й витрачений час, визначений діючими нормативами. Кожна відповідь на контрольне запитання і кожна самостійно виконана слухачем робота повинна отримати оцінку. Практичні заняття починати вирішенням коротких письмових опитів тривалістю 10-15 хвилин для перевірки знань, отриманих на попередніх заняттях. Контроль за якістю засвоєння програми слухачами здійснювати на кожному занятті.

Підготовку слухачів до занять слід розпочинати з самопідготовки. Необхідно постійно контролювати процес вивчення дисципліни на самопідготовці. Вивчати лекційний матеріал недостатньо, необхідно користуватися додатковою літературою, яку викладач рекомендує для вивчення тем. Слід користуватися навчально-методичною базою у спеціалізованих класах кафедри.

Література надається у спеціальній бібліотеці щодня з 9.00 до 18.00.

6. Методи контролю

Поточний контроль проводиться після вивчення кожної теми.

Підсумковий контроль – залік.

Контроль успішності

Контроль успішності освітньої діяльності здобувача вищої освіти в Університеті поєднує контрольні заходи й аналітичну роботу. Академічні досягнення курсанта (студента, слухача) визначаються за допомогою контрольних заходів, передбачених навчальним планом, з обов'язковим зарахуванням підсумкових оцінок за національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»), 100-бальною шкалою та ECTS.

7. Перелік питань та завдань, що виносяться на підсумковий контроль

Контрольні питання

1. Суттєвість, завдання та принципи тактики спеціальних операцій поліції.
2. Загальні положення закону України “Про правовий режим надзвичайного стану”.
3. Загальні положення наказу МВС України № 404 «Статут ППС міліції України» від 23.06.94 р.
4. Класифікація спеціальних засобів та порядок їх застосування.
5. Правові аспекти застосування спецзасобів, зброї та мір фізичного впливу.
6. Заходи особистої безпеки робітників поліції при проведенні спец. операцій.
7. Загальні положення про патрульну поліцію НГ МВС України
8. Обов'язки та права нарядів поліції.
9. Порядок застосування зброї та спец. засобів нарядами поліції при виконанні оперативно-службових задач.
10. Види нарядів поліції та НГ МВС України.
11. Характеристика розшукових нарядів поліції та НГ МВС України. (Перелік, призначення, склад, тактика дій, умовне позначення).
12. Характеристика нарядів з охорони публічного порядку. (Перелік, призначення, склад, тактика дій, умовне позначення).
13. Зміст та структура оперативного плану дій.
14. Спеціальна операція та її зміст.
15. Оперативно-розшукові заходи, їх призначення та зміст.
16. Режимні заходи, їх призначення та зміст.
17. Попереджувальні заходи, їх призначення та зміст.
18. Слідчі заходи, їх призначення та зміст.
19. Силові заходи, їх призначення та зміст.
20. Види спеціальних операцій та їх зміст.
21. Сили та засоби, які притягуються до проведення спец. операції.
22. Етапи спеціальної операції та їх зміст.
23. Підготовка та прийняття рішення на операцію.
24. Види та цілі забезпечення спец. операції.
25. Способи дій в спеціальних операціях.
26. Ізоляція району, її способи та зміст.

27. Задачі та характеристика пошуку.
28. Задачі та характеристика блокування.
29. Задачі та характеристика розосередження.
30. Задачі та характеристика оточення.
31. Задачі та характеристика оцеплення.
32. Задачі та характеристика переслідування.
33. Тактика дій працівників поліції у засідці.
34. Тактика дій працівників поліції в спеціальній операції з розшуку і затримання озброєних злочинців (Наказ МВС № 230 - 1998 р.).
35. Тактика дій працівників поліції в спеціальній операції з ліквідації ГППП та масових заворушень (Наказ МВС України № 1345 - 2003р.).
36. Тактика дій працівників поліції в спеціальній операції із затримання злочинців, які пересуваються на автотранспорті.
37. Тактика дій працівників поліції в спеціальній операції із затримання терористичної групи, які захопили повітряне судно.
38. Тактика дій працівників поліції в спеціальній операції з забезпечення охорони публічного порядку та безпеки при проведенні масових заходів (демонстрації, мітинги).
39. Тактика дій працівників поліції із забезпечення публічного порядку та безпеки при ліквідації наслідків катастроф, техногенних аварій, пожеж, стихійних лих, епідемій та епізоотій.
40. Тактика дій працівників поліції в спеціальній операції з пошуку озброєних злочинців у блокованому районі.
41. Тактика дій працівників поліції з відбиття нападів на адміністративні будівлі поліції та особливо важливі об'єкти.
42. Тактика дій працівників поліції при виявленні вибухових пристроїв, вибухових речовин та за фактом вибуху.
43. Показати графічно угруповання сил та засобів при ліквідації ГППП та масових заворушень.
44. Показати графічно угруповання сил та засобів поліції при забезпеченні охорони публічного порядку та безпеки при проведенні масових заходів (демонстрації, мітинги).
45. Показати графічно угруповання сил та засобів при захопленні озброєних злочинців, які пересуваються на автотранспорті у місті та поза містом.
46. Показати графічно угруповання сил та засобів при захопленні озброєних злочинців у окремих будівлі.
47. Показати графічно угруповання сил та засобів поліції при затриманні терористичної групи, яка захопила повітряне судно.
48. Показати графічно угруповання сил та засобів при ліквідації наслідків катастроф, техногенних аварій, пожеж, стихійних лих, епідемій та епізоотій.
49. Показати графічно пошук злочинців в блокованому районі.
50. Показати графічно організацію блокування.

8. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів

Контрольні заходи оцінювання результатів навчання включають в себе

поточний та підсумковий контролі.

Засобами оцінювання результатів навчання можуть бути екзамени (комплексні екзамени); тести; наскрізні проекти; командні проекти; аналітичні звіти, реферати, есе; розрахункові та розрахунково-графічні роботи; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; завдання на лабораторному обладнанні, тренажерах, реальних об'єктах тощо; інші види індивідуальних та групових завдань.

Поточний контроль. До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час семінарських, практичних, лабораторних занять;
- якості виконання самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських, практичних та лабораторних занять і має на меті перевірку набутих здобувачем вищої освіти (далі – здобувач) знань, умінь та інших компетентностей з навчальної дисципліни.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться викладачем до журналів обліку роботи академічної групи за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінки за самостійну роботу виставляються в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

При розрахунку успішності здобувачів враховуються такі види робіт: навчальні заняття (семінарські, практичні, лабораторні тощо); самостійна робота (виконання домашніх завдань, ведення конспектів першоджерел та робочих зошитів, виконання розрахункових завдань, підготовка рефератів, наукових робіт, публікацій, розроблення спеціальних технічних пристроїв і приладів, моделей, комп'ютерних програм, виступи на наукових конференціях, семінарах та інше); контрольні роботи (виконання тестів, контрольних робіт у формі, передбаченій робочою програмою навчальної дисципліни). Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Здобувач, який отримав оцінку «незадовільно» за навчальні заняття або самостійну роботу, зобов'язаний перескласти її.

Загальна кількість балів (оцінка), отримана здобувачем за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу, та для переводу до 100-бальної системи помножується на коефіцієнт **10**.

$$\begin{array}{l} \text{Загальна кількість} \\ \text{балів (перед} \\ \text{підсумковим} \\ \text{контролем)} \end{array} = \left(\begin{array}{l} \text{Результат} \\ \text{навчальних занять} \\ \text{за семестр} \end{array} + \begin{array}{l} \text{Результат} \\ \text{самостійної} \\ \text{роботи за семестр} \end{array} \right) / 2 \cdot 10$$

Підсумковий контроль. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках здобувачів, залікових книжках. **Присутність здобувачів на проведенні підсумкового контролю (заліку, екзамену) обов'язкова.** Якщо здобувач вищої освіти не з'явився на підсумковий контроль (залік, екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Підсумковий контроль (екзамен, залік) оцінюється за національною шкалою. Для переводу результатів, набраних на підсумковому контролі, з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться коефіцієнт **10**, таким чином максимальна кількість балів на підсумковому контролі (екзамені, заліку), які використовуються при розрахунку успішності здобувачів, становить **50**.

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру, та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку).

$$\begin{array}{l} \text{Підсумкові бали} \\ \text{навчальної дисципліни} \end{array} = \begin{array}{l} \text{Загальна кількість балів (перед} \\ \text{підсумковим контролем)} \end{array} + \begin{array}{l} \text{Кількість балів за} \\ \text{підсумковим контролем} \end{array}$$

Здобувач вищої освіти, який під час складання підсумкового контролю (екзамен, залік) отримав незадовільну оцінку, складає його повторно. Повторне складання підсумкового екзамену чи заліку допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни: один раз – викладачеві, а другий – комісії, до складу якої входить керівник відповідної кафедри та 2-3 науково-педагогічних працівники.

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів з семестровим контролем у формі екзамену чи заліку, то результат вивчення дисципліни в поточному семестрі визначається як середньоарифметичне значення балів, набраних у поточному та попередньому семестрах.

$$\begin{array}{l} \text{Підсумкові бали} \\ \text{навчальної дисципліни} \end{array} = \begin{array}{l} \text{Підсумкові бали за} \\ \text{поточний семестр} \end{array} + \begin{array}{l} \text{Підсумкові бали за} \\ \text{попередній семестр} \end{array} : 2$$

У цьому розділі також повинні бути розроблені чіткі критерії оцінювання здобувачів вищої освіти під час поточного контролю (*робота на семінарських, практичних, лабораторних та інших аудиторних заняттях, самостійна робота, виконання індивідуальних творчих завдань*) та підсумкового контролю. Кафедра визначає вимоги до здобувачів стосовно засвоєння змісту навчальної дисципліни, а саме: кількість оцінок, яку він повинен отримати під час аудиторної роботи, самостійної роботи.

При оцінювання слухачів заочної форми навчання враховуються результати з основного місця служби.

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
97 – 100	Відмінно ("зараховано")	A	„Відмінно” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
94-96			
90-93			
85 – 89	Добре ("зараховано")	B	„Дуже добре” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального , робота з двома-трьома незначними помилками.
80 – 84			
75-79		C	„Добре” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками , робота з декількома незначними помилками або з однією-двома значними помилками.
70 – 74	Задовільно ("зараховано")	D	„Задовільно” – теоретичний зміст курсу освоєний неповністю , але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань містять помилки , робота з трьома значними помилками.
65-69			
60 – 64		E	„Достатньо” – теоретичний зміст курсу освоєний частково , деякі практичні навички роботи не сформовані , частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконана , або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального , робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки.
40-59	Незадовільно („не зараховано")	FX	„Умовно незадовільно” – теоретичний зміст курсу освоєний частково , необхідні практичні навички роботи не сформовані , більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано , або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
21-40			
1-20		F	„Безумовно незадовільно” – теоретичний зміст курсу не

			освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки
--	--	--	---

10. Рекомендована література (основна, додаткова), інформаційні ресурси в Інтернеті

Основна

1. Конституція України № 2680-VIII з останніми змінами від 07.02.2019 року. Електронна версія <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Закон України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 № 580-VIII з останніми змінами. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення № 2747-VIII з останніми змінами від 06.06.2019 року. Електронна версія <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-19>
4. Кримінальний кодекс України № 2747-VIII з останніми змінами від 06.06.2019 року. Електронна версія <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14/card2#Card>
5. Кримінальний процесуальний кодекс України № 2599-VIII з останніми змінами від 18.10.2018 року. Електронна версія <https://ips.ligazakon.net/document/view/t124651>
6. Закон України Про Національну гвардію України № 876-VII від 13.03.2014 року. Електронна версія <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18>
7. Про дорожній рух: Закон України № 2612-VIII з останніми змінами від 08.11.2018 року.
8. Дисциплінарний статут Національної поліції України від 15.03.2018 року № 2337-VIII. Електронна версія <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19>
9. Наказ МВС України №1376 від 06.11.2015 року Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції. Електронна версія <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1496-15>
10. Наказ МВС України від 16.05.2003 року № 496 Про вдосконалення організації і порядку проведення цільових оперативно-профілактичних операцій та комплексних оперативно-профілактичних відпрацювань.
11. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 22.08.2016 № 859 Про затвердження Інструкції про порядок взаємодії між Державною службою України з надзвичайних ситуацій, Національною поліцією України та Національною гвардією України у сфері запобігання і реагування на надзвичайні ситуації, пожежі та небезпечні події. Електронна версія <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1254-16>
12. Наказ МВС України від 04.12.2017 року за №987 Про затвердження положення про підрозділи поліції особливого призначення. Електронна версія

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1565-17>

13. Наказ МВС України від 9.10.2017 року №841-дск. Інструкція про організацію та порядок проведення поліцейських операцій з розшуку та затримання озброєних та інших осіб, які вчинили суспільно небезпечне діяння.

14. Наказ МВС України від 11.11.2003 року № 1345-дск.

Про затвердження настанови про дії органів, підрозділів внутрішніх справ, з'єднань, військових частин внутрішніх військ, вищих навчальних закладів МВС України з ліквідації масових заворушень:

15. Про затвердження Типового положення про управління організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування головних управлінь Національної поліції України в Автономній Республіці Крим та м. Севастополі, областях, м. Києві Наказ МВС України від 22.01.2016 № 39.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0216-16>.

16. Про затвердження Положення про функціональну підсистему забезпечення охорони громадського порядку та безпеки дорожнього руху єдиної державної системи запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру: Наказ МВС України від 05.03.2009 року № 118. Електронна версія http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MVS096.html.

17. Про Збройні Сили України: Закон України від 06 грудня 1991 р. // Електронна версія <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1934-12>.

18. Про ідентифікацію та декларування безпеки об'єктів підвищеної небезпеки: Постанова Кабінету Міністрів України від 11 липня 2002 р. № 956 // Електронна версія <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/956-2002-%D0%BF>.

19. Про оборону України: Закон України від 06 грудня 1991 р. // Електронна версія <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12>.

20. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лютого 1992 р. // Електронна версія <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12>.

21. Про організацію діяльності органів внутрішніх справ України щодо протидії злочинам, пов'язаним з автотранспортом: Наказ МВС України від 10 жовтня 2006 р. № 1019 дск.

22. Про затвердження Інструкції з організації діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України: Наказ МВС України від 25.05.2017 № 440. Електронна версія <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-17>

23. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 6 квітня 2000 року // Електронна версія <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19>.

24. Про правовий режим надзвичайного стану: Закон України від 16 березня 2000 р. // Електронна версія <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1550-14>.

25. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері профілактики правопорушень на період до 2015 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2011 р. № 1209-р // Електронна версія <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1209-2011-%D1%80>.

Додаткова

1. Адміністративна діяльність органів поліції: підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В. В. Сокурєнка ; [О. І. Безпалова, О. В. Джафарова, В. А. Троян

та ін. ; передм. В. В. Сокурєнка] ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків: ХНУВС, 2017. – 432 с.

2. Тактична та тактико-спеціальна підготовка працівників Національної поліції України: навч. посіб. / Я.Г. Бондарєнко, О.Ю. Прокопенко, Д.В. Сергієнко, В.О. Кущенко. – Харків: Харк. нац. ун-т внутр. справ, 2017. – 308 с.

3. Агрєсивний натовп та методи протидії йому: Навчальний посібник / За заг. ред. О.М. Бандурки. – Х.: УніВС, 1998. – 104 с.

4. Аналітичний огляд стану та вдосконалення організації проведення спеціальних операцій / Свірін М.О. та інші. – К.: НАВС, 2000 р.

5. Пам'ятка випускника Харківського національного університету внутрішніх справ : за заг. ред. В.В. Сокурєнка. / кол. авт.-:І.В.Клименко, Л.В.Васянович, Д.В.Швець та ін. МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2017. – 96 с. Електронна версія <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/discover>

6. Безпека життєдіяльності: навч. посіб. для працівників поліції. / Прокопенко О.Ю., Власєнко І.В., Крєпакова М.Ю. МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. –Х.: ХНУВС, 2017. – 364 с.

7. Військова топографія: Підручник / За ред. П.П. Ткачука, І.С. Тревого. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2011. – 416 с.

8. Законодавство України про правоохоронні органи і діяльність суду [текст]: збірник офіційних текстів законів станом на 11 вересня 2012 року / Упоряд. Руснак Ю.І. – К.: ЦУЛ, 2012. – 602 с.

9. Збірник типових і екстремальних ситуацій та алгоритми правильних дій працівників поліції в таких ситуаціях під час виконання службових обов'язків з охорони громадського порядку та боротьби зі злочинністю. – К.: МВС України, 2000.

10. Організаційно-правові основи охорони громадського порядку в сучасних умовах: Науково-практичний посібник. – Львів, ЛІВС, 2003.

11. Охорона праці в діяльності ОВС: Підручник / О.М. Бандурка, І.К. Шаша, І.В. Власєнко, П.М. Бортнічук. – Х.: НУВС, 2003. – 336 с.

12. Шмаль С.Г. Військова топографія: Підручник для слухачів і курсантів вищих військ. навч. закладів. 2-ге видання, доповнене та перероблене. – К.: МО України, 2008. – 280 с.

13. Тактико-спеціальна підготовка (тактика професійної діяльності) [Текст] : навч. посіб. / [Ю. Б. Оболенський та ін.] ; за заг. ред. Петкова В. П. ; Кіровоград. юрид. ін-т Харк. нац. ун-ту внутр. справ. - К. : КНТ, 2010. - 341 с.

14. Тактико-спеціальна підготовка: навч. посіб. / [О.Г.Комісаров, А.О.Собакарь, Е.Ю.Соболь, О.С. Юнін та ін.]; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. –Дніпро: ДДУВС, 2017. –277 с.